Мистериите

GA 98

Рудолф Щайнер

25 декември 1907 г., Кьолн

Мистериите

Ако бяхте в катедралата снощи, можеше да видите надписа там с илюминирани букви: CMB. Както всички знаете, тези букви представляват имената на така наречените Трима Свети Царе, според преданието на християнската църква: Каспар, Мелхиор, Балтазар. Тези имена събуждат доста специални спомени за Кьолн. Стара легенда разказва, че известно време след като те станали епископи и починали, костите им били донесени тук. Друга легенда разказва, че датски крал веднъж дошъл в Кьолн, носейки със себе си три корони за Тримата Свети Царе. След като се върнал у дома, сънувал; в съня му се явили тримата царе и му поднесли три чаши: първата чаша съдържала злато, втората - тамян, а третата - смирна. Когато датският крал се събудил, тримата царе били изчезнали, но чашите останали; те стояли пред него; трите дара, които той бил запазил от съня си.
В тази легенда има дълбок смисъл. Трябва да разберем, че в съня си царят е постигнал определено прозрение за духовния свят, чрез което е научил символичното значение на тези трима царе, тези трима мъдреци от Изтока, които са принесли дарове от злато, тамян и смирна при раждането на Христос Исус. И от това осъзнаване той е запазил трайно притежание: онези три човешки добродетели, които са символизирани в златото, тамяна и смирната: себепознание в златото; себеблагочестие, тоест благочестието на най-съкровения аз – което можем да наречем себеотдаване – в тамяна; и в смирната себеусъвършенстване и себеразвитие, или запазване на вечното в себе си.
За царя беше възможно да получи тези три добродетели като дарове от друг свят, защото се беше постарал да проникне с цялата си душа в дълбокия символ, скрит в тримата царе, които принесоха своите дарове на Христос Исус.
В тази легенда има много характеристики, които ни водят дълъг път към разбирането на Христовия принцип и какво той ще донесе в света. Сред дълбоките му характеристики са Поклонението и Представянето от тримата влъхви, тримата източни царе, и само с най-дълбоко разбиране можем да се доближим до тази фундаментална символика на християнската традиция. По-късно се е оформила идеята, че първият цар е представител на азиатските раси; вторият - представител на европейските народи; и третият - представител на африканските раси.
Навсякъде, където хората са искали да разберат християнството като религия на земната хармония, те са виждали в тримата царе и тяхната почит обединение на различните линии на мислене и религиозни движения в света в Единния принцип - християнския принцип.
Когато тази легенда прие тази форма, онези, които бяха проникнали в принципите на езотеричното християнство, видяха в християнството не само сила, която е

повлияла на хода на човешкото развитие, но и видяха в Съществото, въплътено в Исус от Назарет, космическа световна сила – сила, далеч надхвърляща чисто човешкото, което преобладава в настоящата епоха. Те видяха в Христовия принцип сила, която наистина представлява за човечеството човешки идеал, лежащ в далечното бъдеще, идеал, до който може да се стигне само чрез все по-дълбоко разбиране на целия свят в духа. Те видяха в човека, на първо място, миниатюрно същество, миниатюрен свят, микрокосмос, образ на макрокосмоса, великия, всеобхватен свят. Този макрокосмос обхваща всичко, което човекът може да възприеме с външните си сетива, да види с очите си, да чуе с ушите си, но освен това обхваща всичко, което духът може да възприеме от възприятията на най-слабо развития човешки дух до възприятията в духовния свят. Така е гледал на света езотеричният християнин от най-ранните времена. Всичко, което виждаше на небесния свод или на нашата земя, всичко, което виждаше като гръмотевици и светкавици, като буря и дъжд, като слънчево сияние, като движение на звездите, като изгрев и залез на слънцето, като изгрев и залез на луната – всичко това за него беше жест, нещо като мимикрия, външен израз на вътрешни духовни процеси. Езотеричният християнин гледа на вселената така, както гледа на човешкото тяло. Когато гледа на човешкото тяло, той го вижда състоящо се от различни крайници: глава, ръце, длани и т.н. Когато гледа на човешкото тяло и вижда движенията на ръката, окото и т.н., те за него са израз на вътрешните духовни и психически преживявания. По същия начин, както е гледал през човешките крайници и техните движения към това, което е вечно, духовно в човека, езотеричният християнин е разглеждал движенията на звездите, светлината, която се стича от звездите към човечеството, изгрева и залеза на слънцето, изгрева и залеза на луната, като външен израз на божествено-духовни Същества, проникващи в цялото пространство. Всички тези природни явления са били за него дела на боговете, жестове на боговете, изрази в мимика на тези божествено-духовни Същества, както и всичко, което се случва сред човечеството, когато хората създават социални общности, когато се подчиняват на морални заповеди и регулират отношенията си чрез закони, когато от силите на природата създават инструменти за себе си. Тези инструменти наистина са изработени с помощта на *силите* на природата, но във *форма* , в която те не могат да бъдат намерени директно. Всичко, което е било направено в човечеството, повече или по-малко несъзнателно, е било за езотеричния християнин външен израз на вътрешно божествено-духовно влияние. Но езотеричният християнин не се е ограничавал до такива общи форми, той е посочвал съвсем определени единични жестове, единични части от физиономията на вселената, от мимовете на вселената, за да види в тези единични части съвсем определени изрази на духовното. Когато е посочил слънцето, той е казал: Слънцето не е просто външно, физическо тяло; това външно, физическо слънчево тяло е тялото на духовно-психично Същество; едно от онези психично-духовни Същества,

които са владетели, водачи на цялата земна съдба, водачи на всички природни явления на земята, но също и на всичко, което се случва в човешкия, социален живот, във взаимоотношенията на хората помежду си, както е определено от закони. Когато езотеричният християнин е почитал в слънцето външното откровение на своя Христос. На първо място, Христос за него е бил душата на слънцето, а езотеричният християнин е казвал: „От началото слънцето е било тялото на Христос, но хората на земята и самата земя все още не са били узрели за приемане на духовната светлина, Христовата светлина, която струи от слънцето. Следователно хората е трябвало да бъдат подготвени за Христовата светлина.“ Тогава езотеричният християнин погледнал нагоре към луната и видял, че луната отразява светлината на слънцето, но по-слабо от самата слънчева светлина; и си казал: „Ако погледна с физическите си очи към слънцето, аз съм заслепен от неговата блестяща светлина; ако погледна към луната, не съм заслепен; тя отразява в по-слаба степен блестящата светлина на слънцето.“ В тази приглушена слънчева светлина, в тази лунна светлина, изливаща се върху земята, езотеричният християнин видял физиономичния израз на стария принцип на Йехова, израза на религията на стария закон. И той казал: „Преди Христовият принцип, Слънцето на правдата, да може да се появи на земята, принципът на Яхве трябвало да изпрати на земята тази светлина на правдата, смекчена в Закона, за да подготви пътя.“ И така, това, което се криеше в стария принцип на Йехова, в стария Закон – духовната светлина на луната – беше за езотеричния християнин отразената духовна светлина на висшия Христов принцип. И с учениците на древните Мистерии езотеричният християнин – чак до Средновековието – виждаше в слънцето израз на духовната светлина, управляваща земята, Христовата светлина, а в луната – израз на отразената Христова светлина, която би заслепила човека в пълната му сила. И в самата земя езотеричният християнин виждаше с учениците на древните Мистерии това, което понякога прикриваше и забулваше за него ослепителната слънчева светлина на духа. И за него земята беше също толкова физически израз на дух, колкото всяка друга телесна форма беше израз на нещо духовно. Той си представял, че когато слънцето видимо гледа надолу към земята, когато изпраща лъчите си, започвайки през пролетта и продължавайки през лятото, и призовава от земята целия пъпкуващ и пониквящ живот, и когато това е кулминирало в дългите летни дни - тогава езотеричният християнин си представял, че слънцето се грижи и поддържа външния, издигащ се нагоре живот, физическия живот. В растенията, изникващи от почвата, в животните, разгръщащи своята плодовитост през тези сезони, езотеричният християнин виждал същия принцип, във външна, физическа форма, който виждал в Съществата, чийто външен израз било слънцето. Но когато дните ставали по-къси, когато наближавали есента и зимата, езотеричният християнин казвал: слънцето оттегля физическата си сила все повече и повече от земята. Но в същата степен, в която физическата сила на

слънцето се оттегля от земята, неговата духовна сила се увеличава и се влива в земята най-интензивно, когато настъпват най-кратките дни, с дългите нощи, в сезона, определен впоследствие от коледния празник. Човекът не може да види тази духовна сила на слънцето. Той би я видял, казвал езотеричният християнин, ако притежавал вътрешната сила на духовното виждане. И езотеричният християнин все още е имал съзнание за това, което е било фундаментално убеждение и опит на учениците-мистерии от най-ранни времена до по-новата епоха.

В тези нощи, вече определени от празника Коледа, учениците-мистерии били подготвяни за преживяването на вътрешно духовно виждане, за да могат да видят вътрешно, духовно, това, което по това време най-пълно е оттегляло физическата си сила от земята. В дългата зимна коледна нощ послушникът бил достатъчно напреднал, за да има видение в полунощ. Тогава земята вече не била завеса за слънцето, което стоеше зад земята. Тя станала прозрачна за него. През прозрачната земя той видял духовната светлина на слънцето, Христовата светлина. Този факт, който бележи дълбоко преживяване за послушника-мистерии, бил записан в израза: Да видиш слънцето в полунощ.

Има места, където църквите, иначе отворени през целия ден, са затворени по обяд. Това е факт, който свързва християнството с традициите на древните религиозни вярвания. В древните религиозни вярвания учениците на Мистериите са казвали, въз основа на своя опит: „По обяд, когато слънцето е най-високо, когато разгръща най-силната си физическа сила, боговете спят и те спят най-дълбоко през лятото, когато слънцето развива най-силната си физическа сила. Но те са най-будни в коледната нощ, когато външната физическа сила на слънцето е най-слаба.“

Виждаме, че всички форми на живот, които желаят да разгърнат външната си физическа сила, гледат нагоре към слънцето, когато то изгрява на небето през пролетта, и се стремят да приемат външната физическа сила на слънцето. Но когато по лятното обяд физическата сила на слънцето се излива най-обилно върху земята, неговата духовна сила е най-слаба. В зимната полунощ обаче, когато слънцето излъчва най-малко физическа сила към земята, човек може да види духа на слънцето през земята, която е станала прозрачна за него. Езотеричният християнин чувствал, че чрез поглъщане в християнския езотеризъм се приближава все повече и повече до тази сила на вътрешното виждане, чрез която може да вдъхне своите чувства, мислене и волеви импулси, взирайки се в това духовно слънце. Тогава Мистериозният послушник бил отведен до видение от най-голямо значение: Докато земята е непрозрачна, отделните части изглеждат обитавани от хора с различни изповедания, но обединяващата връзка не е там. Човешките раси са разпръснати, както климатите. Човешките мнения са разпръснати по цялата земя и няма свързваща връзка. Но в степента, в която хората започнат да гледат през земята към слънцето чрез вътрешната си сила на виждане, в степента, в която „звездата“ им се

яви през земята, техните изповеди ще се слеят в едно велико обединено Братство. И онези, които насочваха големите разделени човешки маси в истината на висшите планове, към тяхното посвещение във висшите светове, бяха известни като „Влъхви“. Те бяха трима на брой, тъй като в различните части на земята се изразяват различни сили. Следователно човечеството трябваше да бъде водено по различни начини. Но като обединяваща сила се появява звездата, изгряваща отвъд земята. Тя води разпръснатите индивиди заедно и след това те принасят жертви на физическото въплъщение на слънчевата звезда, появявайки се като звездата на мира. Така религията на мира, на хармонията, на всеобщия мир, на човешкото братство, беше свързана космически и човешки с древните Влъхви, които положиха най-добрите дарове, които бяха приготвили за човечеството, преди люлката на въплътения Син Човешки.

Легендата е запазила това по прекрасен начин, защото гласи: Датският крал постигнал разбиране за мъдреците, за трите царе, и тъй като го бил постигнал, те му дарили трите си дара: първо, дара на мъдростта, в себепознанието; второ, дара на благочестивата преданост, в себеотдаването; и трето, дара на победата на живота над смъртта, в силата и развитието на вечното в самия себе си.

Всички, които са разбирали християнството по този начин, са виждали в него дълбоката идея на духовната наука за обединението на религиите. Защото те са били твърдо убедени, че който разбира християнството по този начин, може да се издигне до най-високата степен на човешко развитие.

Един от последните германци, които разбират християнството по този начин, е Гьоте, и Гьоте ни е заложил този вид християнство, този вид религиозно помирение, този вид теософия в дълбоката поема „ *Мистериите“* , която наистина е останала като фрагмент, но ни показва по дълбоко значим начин вътрешното духовно развитие на този, който е проникнат и убеден от чувствата и идеите, които току-що описах.

Гьоте първо ни кани да следваме поклонническия път на такъв човек, но посочва, че този поклоннически път може да ни отклони много, че не е лесно да го намерим и че човек трябва да има търпение и всеотдайност, за да достигне целта. Който притежава тези неща, ще намери светлината, която търси. Нека чуем началото на стихотворението:—

Чудна песен е приготвена тук за мнозина.
Чуйте я с радост! Разкажете я на всички отблизо и далеч!
Пътят ще ви отведе през планината и долината;
Сега гледката е скрита, сега е широка и ясна,
и ако пътеката се плъзне в храстите,
че сте се отклонили, не е нужно да се страхувате,
защото чрез упорито, търпеливо изкачване
ще се приближим до целта си, когато му дойде времето.

Но никой, въпреки дълбокия размисъл, няма
да разгадае всички чудеса, скрити тук:
Нашата майка земя ражда толкова много цветя
и мнозина ще намерят нещо, на което да се възхищават;
може би един ще ни изостави мрачно,
друг ще остане с жестове, пълни с радост:
за много поклонници с пръчки тече изворът,
на всеки различно удоволствие ще донесе.

Това е ситуацията, в която сме въведени. Показан ни е един поклонник, който, ако го попитаме, не би могъл да каже с официални думи това, което току-що видяхме като езотеричната християнска идея – но един поклонник, в чието сърце и душа тези идеи живеят, превърнати в чувство. Не е лесно да се открие всичко, което е скрито в това стихотворение, наречено *„Мистериите“*. Гьоте ясно е посочил процес, протичащ в човешкия живот, при който най-висшите идеи, мисли и представи се трансформират в чувства и възприятия. Как се осъществява тази трансформация? Преживяваме много въплъщения, от въплъщение на въплъщение. Във всяко от тях научаваме неща от най-различни видове; всяко е пълно с възможности за натрупване на нови преживявания. Невъзможно е да пренесем от едно въплъщение в друго всичко във всеки детайл. Когато се родим отново, не е необходимо всичко, което някога сме научили, да оживее във всеки детайл. Но ако сме научили много в едно въплъщение и умрем, се родим отново, макар че няма нужда всички наши идеи да живеят отново, ние оживяваме с плодовете на предишния си живот, с плодовете на това, което сме научили. Силите на възприятието и чувството са в съответствие с по-ранните ни въплъщения.

В това стихотворение на Гьоте виждаме едно чудесно явление: човек, който с най-прости думи – както би говорило дете, а не с определени интелектуални или абстрактни термини – ни показва най-висшата мъдрост, плод на предишно знание. Той е превърнал това знание в чувство и опит и по този начин е квалифициран да води други, които може би са научили повече под формата на понятия. Такъв поклонник, със зряла душа, която е превърнала в пряко чувство и опит голяма част от знанието, което е събрала в по-ранни превъплъщения – такъв поклонник имаме пред себе си в лицето на брат Марк. Като член на тайно Братство, той е изпратен на важна мисия в друго тайно Братство.

Той се скита из много различни области и когато се уморява, стига до една планина. Най-накрая се изкачва по пътеката – (всяка черта в това стихотворение има дълбоко значение) – и когато се изкачва на планината, се озовава пред манастир. Този манастир тук показва другото Братство, в което е бил изпратен. Над портата на манастира той вижда нещо необичайно. Вижда Кръста, но в необичаен вид; кръстът е украсен с рози! И в този момент той изрича значима дума, която само той може да разбере – кой знае как – отново и отново това мото е било изричано в тайни Братства: „Кой добави към Кръста венеца от рози?“ И около Кръста той вижда

Триъгълника да блести, излъчвайки лъчи като слънцето. Няма нужда той да разбира с идеи значението на този дълбок символ. Преживяването и разбирането му вече живеят в душата му, в зрялата му душа. Зрялата му душа знае вътрешния му смисъл. Какво е значението на Кръста? Той знае, че Кръстът е символ на много неща; между много други, на тройната нисша природа на човека; физическото тяло, етерното тяло и астралното тяло. В него се ражда „Азът“, Азът. В Розата-Кръст имаме четиричленния човек: в Кръста физическият човек, етерният човек и астралният човек, а в розите Азът. Защо рози за Аза? - езотеричният християнин е добавял рози към Кръста, защото от Христовия принцип се е чувствал призван да развива Аза все повече и повече от състоянието, в което е роден в трите тела, до все по-висш Аз. В Христовия принцип той е виждал силата да развива този Аз все по-високо и по-високо.

Кръстът е символ на смъртта в един съвсем специфичен смисъл. Гьоте също изразява това в друг прекрасен пасаж, когато казва:

И докато наистина не постигнеш
това „умиране и превръщане“,
ти си само проблемен гост,
бродещ по тъмната земя.

„Умри и се роди отново“ – преодолей това, което първоначално ти е било дадено в трите нисши тела: умъртви го, не от желание за смърт, а пречисти това, което е в тези три тела, за да постигнеш в себе си силата да получиш все по-голямо съвършенство. Ако преодолееш това, което ти е дадено в трите нисши тела, силата на завършването ще живее в Аза. В Аза християнинът трябва да поеме в Христовия принцип тази сила на завършването чак до самата кръв. Право в кръвта тази сила трябва да действа.

Кръвта е израз на Аз-а, на „Аз-а“. В червените рози езотеричният християнин виждал силата на Христовия принцип, която пречиства и очиства кръвта, като по този начин пречиства Аз-а и насочва човека нагоре към неговото висше същество – той виждал силата, която трансформира астралното тяло в Духовно Аз, етерното тяло в Жизнения Дух, физическото тяло в Духовния Човек. Така Розата-Кръст във връзка с триъгълника ни показва Христовия принцип в дълбока символика. Поклонникът, брат Марк, който пристига тук, знае, че е на място, където се разбира най-дълбокият смисъл на християнството.

Изтощен от дълго и изморително пътуване,
с най-възвишена цел,
един поклонник, брат Марк, минал през гъсталака,
с тояга в ръка, за да поддържа стъпките си,
и копнеещ за малко храна и пиене,
една прекрасна вечер той стигна до тиха равнина.
Нейните гористи клисури дарявали успокояваща надежда
под приветлив покрив да намери жилище.

Но ето! пътека, която едва може да различи,
високо нагоре по стръмна планина пред него, виеща се.
Той я следва, докато тя все повече се издига,
в извивки навътре и навън камъните се огъват,
докато отново от слънчева светлина не го обгърне топла,
той се обръща и не вижда колко бързо се изкачва.
Най-накрая върхът се озовава пред погледа му,
вдъхновявайки го със сърдечна, дълбока наслада.
След него слънцето, величествено в залеза си,
възседнало сред облаци в тъмнеещото небе.
А сега върхът! За целия си уморителен труд
той се надява да бъде възнаграден там, на висините.
С поглед към цялата страна, която се разпростира пред него,
човешки дом той може би ще зърне.
И докато се изкачва, о, колко е весел!
Звънът на камбаните достига до ушите му.
И щом най-накрая достигна върха,
под него се простира меко наклонена долина.
Тихият му поглед с вътрешно удоволствие се разкрасява;
пред гората, пълна с радост, той съзира
величествена сграда в зелено поле,
което залязващото слънце с блясък обагря.
След малко той се приближава през влажни, росни ливади
към манастир, осветен с блестяща лампа.
Той скоро пристига пред тихата ферма,
с надежда и мир, обгръщащи душата му,
и на арката над затворения портал,
символ, пълен с мистерия, съзерцаващ.
Той стои и размишлява, шепне думи на молитва,
дълбоката преданост на сърцето му се разгръща;
той размишлява дълго: Какво означава този знак?
Слънцето е залязло, камбанният звън заглъхва.
Знамението, което той вижда издигнато тук във висините,
което носи утешителна надежда на цялото човечество,
за чиято защита хиляди са обещали живота си,
на което с пламенност се е молил човешкият ум,
което е унищожило горчивите сили на смъртта,
върху знамената на победителите, развяващи се на вятъра:
Поток от утеха прониква в съществото му,
той вижда кръста и свежда глава, виждайки го.
Той чувства отново вярата на всички на земята,
силата на спасението, струяща оттам;
но докато гледа, чувства как самата му душа
е пронизана от ново и непознато чувство:
Кой добави към кръста венеца от рози?

Той е преплетен с цъфтеж, гъсти гроздове,
изобилно разпростиращи се, сякаш биха могли
да придадат мекота дори на твърдото дърво.
Докато леки и сребристи облаци, извисяващи се около него,
изглеждат към небето с кръст и рози, течащи,
и от средата като жива вода, струяща
троен лъч от едно ядро свети;
но нито дума не обгръща свещения знак,
значението на символа ясно се вижда.
И докато здрачът се сгъстява все по-сив и по-сив,
той стои, размишлява и е изгубен в молитва.

Духът на най-дълбокото християнство, който пронизва това жилище, е изразен в кръста, обвит в рози, и когато поклонникът влиза, той всъщност бива посрещнат в този дух. Когато влиза, той осъзнава, че в тази къща не властва тази или онази религия, а че тук царува висшето Единство на религиите по света. В тази къща той разказва на стар член на Братството, който живее там, по чия молба и с каква мисия е дошъл. Той е посрещнат с добре дошъл и чува, че в тази къща живее в пълно уединение Братство от дванадесет Братя. Тези дванадесет Братя са представители на различни човешки раси от цялата земя; всеки един от Братята е представител на религиозна вяра. Никой не е приет тук в незрялостта на младостта, а само когато е изследвал света, когато се е борил с радостите и скърбите на света, когато е „работил и е бил активен в света и е извоювал пътя си към свободен обзор отвъд тясно ограничената си област. Едва тогава той е поставен и приет в кръга на Дванадесетте. И тези Дванадесет, всеки от които представлява една от световните религии, живеят тук в мир и хармония заедно. Защото те са водени от тринадесети, който превъзхожда всички тях в съвършенството на човешкото си Аз, който превъзхожда всички тях в широкия си обзор на човешките обстоятелства.

И как Гьоте показва, че е представител на истинския езотеризъм? С думите на Брата Гьоте показва, че е носител на религията на Розенкръстца. Той казва: „Той беше сред нас; сега сме в най-дълбока скръб, защото е на път да ни напусне; той иска да се раздели с нас. Но той намира за правилно да се раздели с нас дори сега; той желае да се издигне до по-висши сфери, където вече не е нужно да се разкрива в земно тяло.“

Той е достоен да се издигне. Защото се е издигнал до точката, която Гьоте описва с думите: „Във всяка религия има възможност за постигане на най-висша чистота.“ Когато всяка от дванадесетте религии е узряла, за да формира основата на хармонията, Тринадесетият, който преди това е постигнал тази хармония външно, може да си отиде. И ни е красиво казано как можем да постигнем това завършване на Аза. Първо, разказва се житейската история на Тринадесетия; но Братът, който е получил Марк, знае много подробности, които великият Водач на Дванадесетте не може да каже сам. Няколко характеристики с дълбоко езотерично значение сега са

разказани от един от Дванадесетте на Брат Марк. Той научава, че когато Тринадесетият се е родил, се е появила звезда, която е възвестила живота му на земята. Тук има пряка връзка със звездата, която е водила тримата свети царе, и с нейното вътрешно значение. Тази звезда има трайно значение: тя показва пътя към себепознанието, себеотдаването и себеусъвършенстването. Това е звездата, която отваря ума за даровете, които датският крал е получил от видението в съня си, звездата, която се появява при раждането на всеки, достатъчно зрял, за да усвои Христовия принцип.

И имаше други знаци. Имаше знаци, показващи, че той се е развил до онази висота на религиозната хармония, която носи мира и хармонията на душата. Дълбоко символичен в този смисъл е лешоядът, който се спуска при раждането на Тринадесетия, но вместо да го унищожи, той разпространява мир около него сред гълъбите. Казват ни още повече. Докато малката му сестра лежи в люлката, около нея се увива усойница. Тринадесетият, все още дете, убива усойницата. С това е чудесно показано как една зряла душа – защото само зряла душа може да постигне такова нещо след много прераждания – убива усойницата в ранното детство: тоест, той преодолява нисшата астрална природа. Усмивката е символ на нисшата астрална природа; сестрата е неговото собствено етерно тяло, около което се увива астралното тяло. Той убива усойницата, за да спаси сестра си.

След това ни се разказва как той послушно се подчинявал на всяко изискване на родителите си. Той се подчинявал на строгия си баща. Душата превръща знанията си в идеи и мисли; тогава в душата се развиват лечебни сили и могат да донесат изцеление на света. Развиват се чудотворни сили: те са представени от меча, с който той издълбава извор от скалата. Тук определено ни е показано как душата му следва пътя на Писанията.

Така постепенно се развива висшият човек, представителят на човечеството, Избраният, който работи като Тринадесети тук, в обществото на Дванадесетте, великото тайно Братство, което под знака на Розата-Кръст е поело върху себе си мисията за цялото човечество да хармонизира религиите, разпръснати по света. Ето как ние се запознаваме, по дълбок начин, с душевната природа на този, който досега е ръководил Братството на Дванадесетте.

Най-накрая той почука. Безбройните звезди над него
гледат надолу с блестящи очи, когато се появяват.
Порталът се отваря и той е поканен да бъде добре дошъл
от братя, свикнали да утешават и развеселяват.
И той разказва колко далеч през хълмове и долини
волята на висшите същества го е довела тук.
Те стоят смаяни, защото добре виждат, че гостът им
е изпратен по небесна воля.
Те се тълпят около него и най-съкровеното им същество
се чувства развълнувано от тайнствена сила,

задържат дъха си, за да слушат, защото той събужда
ехо в сърцата им с всяка дума.
Като най-дълбоко познание, но изречено от дете,
мъдростта, изтичаща от устните му, се чува:
Той изглежда толкова невинен, като кристално ясен,
сякаш слязъл от друга сфера.
Най-накрая един възрастен брат извиква: О, добре дошъл,
ако с утешителна надежда твоят път е благословен!
Ти ни виждаш, душите ни са развълнувани
от теб, а ние все пак можем само да стоим потиснати:
Най-голямото ни блаженство е отнето от нас,
тревогата и страхът нарушават покоя ни.
Ти идваш като непознат, все още за да споделиш
зловещи часове на скръб и грижа:
Защото той, уви!, когото всички ние обединихме,
на когото като баща и приятел се прекланяме,
когото светлина и сила в нас запалиха -
нашият водач - е готов да ни напусне сега.
Да, той самият предсказа кончината си,
отказвайки обаче да ни каже кога и как:
Тайната на това, което трябва да се случи,
носи горчиви страдания на всички нас.
Виждаш ни посивели и стари, всеки
по природа предопределен за покой и отдих:
Никой не беше допуснат тук, който, млад,
да желае да избяга от светската радост и жизнерадост.
Всеки от нас се е срещал с превратностите на живота,
с неговите бремета, удоволствия и тревожни търсения,
докато, узрели, твърде стари, за да се скитаме повече,
в тези стени не намерихме убежище.
Благородният човек, който ни доведе до това убежище,
в сърцето му обитава Божият мир;
по пътя на живота, по който вървяхме заедно,
всяко негово действие помня добре;
но сега пламенните му молитви, уединението му,
часът на заминаването му трябва да предскаже.
Колко малък е човекът! О, дано можеше да даде
живота си, за да може да живее някой по-велик!
Това е дълбокото и единствено желание на сърцето ми!
Изпълнението на желанието ми е отказано.
Колко много са ме изпреварили в смъртта!
Колко горчива е мисълта, че той трябва да умре.
Ако беше тук, с топлината на сърдечното посрещане,
той щеше да ти даде всичко, от което се нуждаеш;

но сега в духовните области обитава умът му,
вече далеч от онези, които оставя след себе си.
Всеки ден той се бави сред нас за един час
и ни говори, развълнуван от странни емоции:
Чудните пътища, които Провидението е повело
в живота му, той възхвалява с всяка дума;
ние се вслушваме и обръщаме внимание, защото след векове ще съхраняваме
с грижа и най-малката дреболия, която се е случила,
докато човек записва думите му, за да се уверим, че
паметта му ще живее истинска и чиста.
Чувам го да говори, но о, колко много неща
бих предпочел сам да разкажа,
защото всичко е все още живо в ума ми,
и най-малкото от обстоятелствата бих изброил;
нетърпеливо изброявам, едва мога да скрия
колко мъчително е да чакам така тихо:
един ден вече няма да сдържа пламенността си,
блясъкът на този прекрасен живот ще разкрие.
Трябва да разкрия как първо ангелски глас
предсказа идването Му при майка Му,
и как, когато беше кръстен, в небето
се видя звезда с блестящ блясък,
как лешояд се спусна с мощни криле
, за да кацне до кротките гълъби,
но не за да се нахвърли върху тях с алчна дивотия,
като предвестник на мир и кротост.
Как като дете унищожи усойница,
това е чудо, което никога не е разказвал.
Той намери сестра си спокойно спяща,
влечугото, увито около ръката ѝ, беше навито.
Дойката беше избягала и остави бебето само,
той уби отровната змия, решителен и смел;
майка му дойде и видя дръзкото дело
и, развълнувана от радост, намери дъщеря си свободна.
Той никога не разказа, че извор извира
от голата скала пред меча му
и като поток, с живи вълни,
изобилните му води се изливат по склона на хълма;
дори сега, толкова бързо, колкото бликаше в началото,
той бълбука сребърно, искрящо по тревата.
Но онези, които видяха чудния поток да се появява,
не смееха да пият, обзети от тържествен страх.
Защото, когато човек превъзхожда чрез даровете на природата,
не е чудно, че животът му е благословен;
в него ние се прекланяме пред силата на Създателя,

проявена чрез крехка човешка глина;
но този, който преодолява себе си, е постигнал
най-големия триумф, издържал е най-тежкото изпитание,
и нека бъде показан на целия свят:
Да, това е той, това дело е само негово!
С всички сили се стремим да живеем и да се трудим,
където съдбата ни отклонява от криволичещите пътища;
докато светът ни потиска, винаги ни пречи
и се стреми да ни откъсне от набелязания път;
в тази вътрешна буря и външна борба
духът ни чува едва разбираема дума:
Силата, която държи цялото човечество,
победителят над себе си вече не може да го върже.

Този човек, който е преодолял себе си, тоест, който е преодолял егото, което е първоначален удел на човека, е станал Глава на избраното Братство. И по този начин той води Дванадесетте. Той ги е довел до момент, в който те са достатъчно узрели, за да ги напусне.

След това нашият брат Марк е отведен по-нататък до стаите, където работят Дванадесетте. Как работят те? Тяхната дейност е от необичаен вид и ни се казва, че е дейност в духовния свят. Човек, чиито очи наблюдават само физически, чиито сетива възприемат само физическия план и само това, което се прави от хората във физическия свят, не може лесно да си представи, че има още една задача, която може да бъде дори много по-жизненоважна и важна от това, което се извършва външно на физическия план. Работата от по-висшите планове е много по-важна за човечеството. Естествено, който желае да работи на по-висшите планове, може да го направи само при условие, че първо е изпълнил задачите на физическия план. Тези Дванадесет са го направили. Поради тази причина тяхната съвместна дейност е от голямо значение като служба на човечеството.

Нашият брат Марк е въведен в залата, където дванадесетте са се събирали, и там той вижда в дълбока символична форма естеството на тяхната съвместна дейност. Индивидуалният принос на всеки от братята към тази съвместна дейност е изразен чрез отделен символ над седалката на всеки един от дванадесетте. Там могат да се видят символи от най-различни видове, изразяващи дълбоко и по много различни начини приноса на всеки към общата задача, която се състои в духовна дейност, така че тези потоци да се сливат в поток от духовен живот, който тече през света и ободрява останалата част от човечеството. Има такива братства, такива центрове, от които произлизат такива потоци и оказват своето въздействие върху останалата част от човечеството.

Над седалището на Тринадесетия, брат Марк отново вижда знака: кръста, обвит с рози; този знак, който е едновременно символ на четиричленната природа на човека, а в червените рози - символът на пречистената Кръв или его-принципа,

принципът на висшия човек. И тогава виждаме какво трябва да бъде преодоляно от този знак на Розата-Кръст, изобразен в собствен символ, отдясно и отляво на седалището на Тринадесетия. Отдясно Марк вижда огнено оцветения дракон, представляващ астралната природа на човека.

В християнския езотеризъм е било добре известно, че човешката душа може да се предаде на трите по-нисши тела. Ако им се поддаде, тя е доминирана от по-нисшия живот на тройната телесна природа. Това се изразява в астралния опит чрез дракона. Той не е просто символ, а съвсем реален знак. Драконът представлява това, което първо трябва да бъде преодоляно. В страстите, в онези сили на астралния огън, които са част от физическата природа на човека, в този дракон, християнският езотеризъм, който е вдъхновил тази поема и който се е разпространил из Европа, е видял това, което човечеството е получило от знойната зона, от Юга. Югът е дал на човечеството свирепата страст, насочена главно към по-нисшите сетива. Първият импулс за борба и преодоляване на нея е бил разгадан във влиянията, струящи от по-хладния Север. Влиянието на по-хладния Север, спускането на Егото в тройната физическа природа на човека, се изразява според стария символ, взет от Съзвездието на Мечката, и показва ръка, пъхната в челюстите на мечка. По-нисшата физическа природа, изразена от огнения дракон, е преодоляна; и това, което е било запазено, представено от по-висшия ранг на животинския живот, е било изразено в мечката; а Егото, което се е развило отвъд драконовата природа, е било представено с дълбока уместност чрез проникването на човешка ръка в челюстите на мечката. От двете страни на Розовия кръст се появява това, което трябва да бъде преодоляно от Розовия кръст, и именно Розовият кръст призовава човека да се пречисти и да се издигне все повече и повече.

По този начин поемата наистина описва принципа на християнството по най-дълбок начин и най-вече ни показва какво трябва да имаме пред ума си, особено на празник, какъвто отбелязваме днес.

Най-възрастният от Братята, живеещи тук и принадлежащи към Братството, изрично казва на Пилигрима Марк, че тяхната съвместна дейност е на духа, че е духовен живот. Тази работа за човечеството на духовен план има особено значение. Братята са преживели житейските радости и скърби; преминали са през конфликти извън тези стени; изпълнили са задачи в света; сега са тук, но това не означава, че работата им е приключила; по-нататъшното развитие на човечеството е тяхната безкрайна задача. Казват му: „Видяхте сега толкова, колкото може да бъде показано на новак, пред когото е отворен първият портал. Показано ви е в дълбоки символи какво трябва да бъде издигането на човека. Но вторият портал крие по-големи мистерии: тези за влиянието на висшите светове върху човечеството. Можете да научите тези по-големи мистерии само след продължителна подготовка, едва тогава можете да влезете през другата порта.“

В това стихотворение са изразени дълбоки тайни.
В него едва ли добродетелта може да обозначи
Силата на доброто, която още в младостта му го вдъхнови
и го научи да уважава бащината си дума,
когато строго изискваше услугите му,
със задължения, обременяващи свободното му време;
синът се подчиняваше с плам, никога уморен,
като някое бедно момче, което, самотно и заблудено,
е щастливо да работи само за нищожно заплащане.
Пешком той се присъедини към воините на полето,
в утихваща буря и ослепителна светлина,
грижеше се за конете, приготвяше храната
и въоръжаваше войниците за битка.
Често като пратеник, едновременно проницателен и бърз,
бързаше той през горите денем и нощем;
да живее за другите както с мисли, така и с дела,
му доставяше само радост и удовлетворение.
И винаги смел и весел, в борбата
той търси стрелите, разпръснати по земята;
после набързо събира лечебни билки,
с които охлажда и превързва горящите рани;
и сякаш самото му докосване лекува,
скоро страдащите стават силни и здрави;
как всички го гледат с радост и гордост!
Само баща му изглежда не е доволен.
Дори като кораб, въпреки тежкия си товар,
плавайки от пристанище на пристанище с бърза и лека скорост,
той носеше бремето на думата на родителите си,
че в послушание никога не трябва да се проваля;
както е удоволствието за момчетата, за младежите - отличието,
за него волята на баща му беше всеобхватна,
за да може да изисква каквото си поиска,
всяка задача бързо беше изпълнена, всяко изпитание - издържано.
Най-накрая бащата отстъпи и призна
заслугите на сина си с думи и дела;
докато внезапно цялата му строгост изчезна,
той даде на младежа бърз и скъпоценен кон;
отсега нататък меч замени по-късия кинжал
и от по-малките си задължения той беше освободен:
така, предопределен от раждането си и добре оправдан,
в орден той сега беше приет.
Ах, бих могъл да разказвам в продължение на много дни
удивителни неща на всеки, който ги чуе; и животът му ще бъде ценен
по-високо от най-възхитителните истории в идните години; защото това, което в поезията и
прозата очарова, но за нашия ум изглежда невероятно, тук ще бъде чуто с по-голямо

удоволствие, защото в действителност се е случило.

Името на онзи, когото Провидението е избрало,
за да постигне чудесни неща на земята,
когото често мога да хваля, макар никога да не е достатъчно,
чиято съдба едва можем да повярваме,
името му е Humanus, светец и мъдър,
най-добрият от хората, които някога съм познавал:
по произход той носи друго име,
което споделя със своите прочути предци.
Възрастният брат щеше да продължи да говори.
Пълен с чудесата, които знаеше,
и ще ни радва в продължение на много седмици
с всички вълнуващи факти, които все още може да покаже;
но беше прекъснат, точно когато
сърцето му се изливаше в пламенен поток.
Другите тихо влизаха и излизаха, бяха минали
и сметнаха, че е време най-накрая да се намесят.
Когато Марк се поклони пред домакините си и се помоли
в благодарност за подхранващата храна,
поиска купа кристална вода.
Те донесоха това, което той копнееше, с приятелски настроения.
След това го отведоха в празничната им зала,
където се разкри гледка, необичайна за разкриване.
За това, което видя, скоро ще узнаете,
защото всичко ще бъде описано с внимание.
Нямаше никакво украшение тук, заблуждаващо окото,
Кръстосан свод се издигаше строго от земята,
И тринадесет стола до стените, забеляза той.
Бяха като благочестив хор, подредени наоколо,
От умели ръце, пълни с деликатно издълбани;
Пред всеки малко бюро той намери.
Преданост сякаш изпълваше самия въздух,
Братство, спокойствие и молитва.
Над всеки стол висеше специален щит,
общо тринадесет, които той зърна.
Изглеждаха важни, целеустремени,
без гордост да се хвалят с предци.
И брат Марк, с копнеж, пламтящ,
желаеше да узнае каква тайна крият:

Ето, в средата е мистичният знак,
кръстът, който се преплита от рози.
Всеки предмет ще събуди към живот и действие
душата, която се поддава на вдъхновението си;
Някои места са украсени с мечове и копия,
докато шлемове висят над тези други щитове;
Тук могат да се открият очукани оръжия,
каквито човек може да събере по бойните полета:
Там копия и знамена, идващи от далечни земи,
и дори окови тук и железни връзки!
Всеки брат се отпусна пред стола си,
в мълчалива молитва, дълбоко обгърнати, те си починаха;
после тихо пееха пламенни химни на благодарност,
с веселие и благочестие внушени;
с взаимна благословия те се оттеглиха да спят,
кратка почивка, от фантазии необезпокоявани:
но Марк остава, заобиколен от малцина,
все още желаещ по-внимателно да наблюдава.
Макар и уморен по тяло, умът му е буден,
зает с много скрити неща:
Защото тук, утолявайки жаждата си в бушуващи пламъци,
дракон е възседнал на трон с огнени криле;
и тук, между челюстите си, мечка държи
ръка, от която извира кръвта, която губи,
и двата щита, на съответстващо разстояние,
окачени до Розенкръстца отляво и отдясно.
...

Пътеките бяха чудни, които те доведоха тук,
възрастният брат говори на госта си:
О, нека тези символи те задължат да останеш, докато
не разкрием многобройните геройски дела;
ще ти поверим нашите тайни,
защото това, което е скрито тук, никога не може да се отгатне;
макар че ще отгатнеш какво е било сторено тук,
изтърпяно и загубено, и какъв триумф е извоюван.
Не вярвай на това, но на отминали времена,
каза братът. Тук чудесата никога не престават;
и все повече и повече ще виждаш,

докато обгръщащата завеса не се отдръпне.
Само една врата е тази, която си преминал:
И ако почувстваш зова, о, приятелю, победи!
Най-високото ниво досега си постигнал,
но достойно е да спечелиш самата същност.

След кратък сън нашият брат Марк се научава да разгадае поне нещо от вътрешните мистерии; в могъщите символи той е позволил на издигането на човешкия Аз да действа върху душата му и когато е събуден от знак от кратката си почивка, той отива до прозорец, нещо като решетка, и чува странна тройна хармония, която звучи три пъти, и всичко това сякаш се смесва със свиренето на флейта. Той не може да погледне вътре, не може да види какво се случва там в стаята.

Не е нужно да ни се казва повече от тези няколко думи, за да ни покаже какво очаква човека, който се приближава до духовните светове, когато е толкова пречистен и усъвършенстван чрез усилията си да развие своето Аз, че е преминал през астралния свят и се приближава до висшите светове – онези светове, в които се намират духовните архетипи на нещата тук, на земята. Когато се приближава до това, което в езотеричното християнство се нарича небесен свят, той се приближава до него през свят от преливащи се цветове; той навлиза в свят на звука, в хармонията на вселената, музиката на сферите. Духовният свят е свят на звука. Този, който е развил висшето си Аз до нивото на висшите светове, трябва да се чувства като у дома си в този духовен свят. Именно Гьоте ясно е изразил висшето преживяване на свят на духовен звук в своя „Фауст“, когато се оставя да бъде отнесен на небето и небесният свят му се разкрива чрез звука.

Слънчевото кълбо пее, подражавайки
„Сред братски сфери, неговия древен кръг:

Физическото слънце не пее, а духовното слънце пее. Гьоте запазва този образ, когато след дълги скитания Фауст е издигнат в духовните светове (*Фауст* , втора част):

„Звучи силно за духовния слух,
вижте как се появява новороденият ден.“
„Звукови лъчи и тръбен пламък - окото е заслепено, ухото е изумено:
Нечутото никой не може да чуе!“

Чрез символичния свят на астралното, човекът, ако еволюира по-високо, се приближава до света на хармонията на сферите, Девачанската област, духовната музика. Само тихо, тихо, брат Марк, след като премине през първия портал, астралния портал, чува да се носи към него звукът на вътрешния свят зад нашия външен свят, на този свят, който трансформира нисшия астрален свят в онзи висш свят, който е пропит от тройната хармония. И достигайки висшия свят, нисшата природа на човека се трансформира във висшата триада: нашето астрално тяло се

променя в духовното аз, етерното тяло в жизнения дух, физическото тяло в духовния човек.
В музиката на сферите той за първи път усеща тройната хармония на висшата природа и, сливайки се с тази музика на сферите, той за първи път вижда подмладяването на човека, когато той влиза в съюз с духовния свят. Той вижда, като насън, подмладеното човечество да се носи през градината под формата на тримата младежи, носещи три факли. Това е моментът, в който душата на Марк се е събудила сутринта от тъмнината и когато все още е останала известна тъмнина; душата му все още не е проникнала в нея. Но точно в такъв момент душата може постепенно да погледне в духовния свят. Тя може да погледне в духовните светове, както може да погледне, когато летният пладне е отминал, когато слънцето губи силата си и е дошла зимата, а след това в полунощ Христовият принцип проблясва през земята в нощта на Коледа.
Чрез Христовия принцип човекът е въздигнат до висшата троица, представена за брат Марк от тримата младежи, които са подмладената душа на човека. Това е значението на стиховете на Гьоте:

И докато наистина не постигнеш
това „умиране и превръщане“,
ти си само проблемен гост,
бродещ по тъмната земя.

Всяка година Коледа ще показва на този, който разбира езотеричното християнство, че случващото се във външния свят е мимикрия, жестове, вътрешни духовни процеси. Външната сила на слънцето живее в пролетното и лятното слънце. В Писанията тази външна сила на слънцето, която е само предшественик на вътрешната духовна сила на слънцето, е представена от Йоан Кръстител, но вътрешната, духовна сила - от Христос. И докато физическата сила на слънцето бавно отслабва, духовната сила се издига и расте по сила, докато достигне своя зенит по време на Коледа. Това е смисълът, който стои в основата на думите в евангелието на св. Йоан: „Той трябва да расте, а аз да се смалявам.“ И той се увеличава, докато се появи там, където слънчевата сила отново е достигнала външната физическа сила.
За да може човекът отсега нататък да почита и прекланя в тази външна физическа сила духовната сила на слънцето, той трябва да научи значението на коледния празник. За тези, които не знаят това значение, новата сила на слънцето не е нищо друго освен завръщането на старата физическа сила. Но който се е запознал с импулсите, които езотеричното християнство, и особено коледният празник, би трябвало да му даде, ще види в нарастващата сила на слънчевото тяло външното тяло на *вътрешния Христос* , който свети през земята, който ѝ дава живот и плодородие, така че самата земя да стане носител на Христовата сила, на Земния Дух. Така това, което се ражда във всяка коледна нощ, ще се ражда за нас всеки път

наново. Чрез Христос ние ще преживеем вътрешно микрокосмоса в макрокосмоса и това осъзнаване ще ни води все по-високо и по-високо.
Празниците, които отдавна са се превърнали в нещо външно за хората, отново ще се появят в дълбокото си значение за човечеството, ако бъдат водени от този дълбок езотеризъм до знанието, че явленията на външната природа, като гръмотевици и светкавици, изгрев и залез, изгрев и залез на луната, са жестове и физиономия на духовното съществуване. И в повратните точки, които са белязани от нашите празници, трябва да осъзнаем, че това са и времена на важни събития в духовния свят. Тогава ще бъдем водени към подмладяващата духовна сила, представена от трите младежи, която егото може да спечели само като се посвети на външния свят, а не егоистично се затваря от него. Но няма преданост към външния свят, ако този външен свят не е проникнат от Духа. Че този Дух ще се появява всяка година наново за всички хора, дори за най-слабите, като Светлина в тъмнината, трябва да се записва всяка година наново в сърцето и душата на човека. Това е, което Гьоте искаше да изрази в това стихотворение „ *Мистериите“* . То е едновременно коледно и великденско стихотворение. То би разкрило дълбоки тайни на езотеричното християнство. Ако това, което той искаше да разкрие за дълбоките мистерии на розенкройцерското християнство, бъде позволено да действа върху душите ни, ако поемем силата му дори отчасти, тогава поне за малцина в нашата среда ще станем мисионери; ще успеем да превърнем този Празник отново в нещо, изпълнено с дух и живот.

Когато след кратка почивка в килията си,
дълбок звън на камбана събуди нашия гост,
душата му се изпълни с копнеж за преданост,
той се изправи бързо с неуморен ентусиазъм
и бърза към църквата, с цялото си сърце
откликвайки на радостно чутата заповед,
послушен, спокоен и развълнуван от молитва;
уви! вратата е заключена, той стои обезкуражен.
Но чуйте! удар върху глух, кънтящ звън,
три пъти през равни интервали, подновен,
без звън на часовник или камбани,
от време на време пропит със звуци на флейта;
носещата се музика изпълва сърцето с радост,
мистериозна и трудноразбираема,
звучи като пеене, тържествено и пленително,
под което двойките се преплитат в танц.
Объркан и обзет от странни емоции,
той бърза към прозореца, за да се взре;
денят се зазорява в далечния изток,
небето е обляно в светещи ивици мъгла.
И може ли да се довери на очите си? Мистична светлина

се промъква през криволичещите градински пътища;
трима младежи с факли в ръце вижда той
, които бързат по пътеките между дърветата.
Той ясно вижда прекрасните им дрехи,
белите блестящи одежди, които носят,
поясите им, направени от преплетени рози,
венците от цветя в къдравите им коси;
те сякаш идват от някакви нощни танци,
с радост от движение, развълнувани, оживени и прекрасни.
Но както звездите ще избледнеят, когато денят наближи,
угасвайки факлата си, те изчезват.